

Forfatter: Brorson, Hans Adolph

Titel: Svane-Sang ; Lissabon ; Mindre digte ; Prosaskrifter ; Tillæg : Paul Diderichsen: Filologisk redegørelse. Arthur Arnholtz: Brorsons vers- og sangkunst. - 1956

Citation: Brorson, Hans Adolph: "Svane-Sang ; Lissabon ; Mindre digte ; Prosaskrifter ; Tillæg : Paul Diderichsen: Filologisk redegørelse. Arthur Arnholtz: Brorsons vers- og sangkunst. - 1956", i Brorson, Hans Adolph: *Svane-Sang ; Lissabon ; Mindre digte ; Prosaskrifter ; Tillæg : Paul Diderichsen: Filologisk redegørelse. Arthur Arnholtz: Brorsons vers- og sangkunst. - 1956*, 1951-56, s. 503. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brorson03grval-shoot-idm140139954161152/facsimile.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Svane-Sang ; Lissabon ; Mindre digte ; Prosaskrifter ; Tillæg : Paul Diderichsen: Filologisk redegørelse. Arthur Arnholtz: Brorsons vers- og sangkunst. - 1956

- 64 b. — Kriegers mel. varieret hos Kingo 1674 (o.s.st.) og udvidet til nyt melrum hos Freytingh. 1704 (jf. hertil J. S. Bachs mel. hos Schemelli 1786).
65. DK 370: Balletmusik af J. B. Lully 1661, Kingo 1674.
66. DK 386: Verdsl. visemel. (sara-bande) ca. 1670. Kingo 1681 (jf. Schjor. I, 213).
67. — — : Verdsl. mel. hos Enoch Gläser 1653. Dor. Engelbretsalter 1678 ff. (jf. Schjor. I, 227. Z. 3873 ab, jf. Z. bd. VI, s. 218).
- V. Pietismens melodier**
68. DK 446: Th. Selle 1658, Freytingh. 1716: O Ursprung des Lebens. Pont. 1742: Vær trøstlig ... — Hertil Freytingh. 1714: Mein Herz, sei zufriedeu ... — og 1704: O Jesu, mein Bräutigam ...
69. — — : I Joh. Schefflers »Heil. Seelenlust« 1668; »Zum Theil nach eines andern Melodey« (formodentl. den verdslige, som Sylvanoer 1670 henviser til: Die Zeit geht an, die Venus hat bestimmt — Z. 820).
70. — — : G. Josephus i Joh. Schefflers »Heil. Seelenlust« 1668 (Z. 6163).
71. — — : Mel. til tekst hos Fr. Brandt 1674 (BH I, 434), Pont. 1742 (jf. Schjor. I, 254).
72. — — : Joh. Quirfeldt 1677 »Ber Darwstadt 1698, den sidste hos Freytingh. 1704: Die lieblichen Blicke, die Jesus mir gicht.
73. MM 689: Hos J. Neander 1680. Ændret hos Freytingh. 1704, Pont. 1742: Store Prophete med himmelske lærer.
74. DK 354: J. Neanders »Unser Herrscher, unser König« (1680) optoges i Freytingh. 1704, Freytingh. 1741 henviser dog »Auf, ihr Christen! tu' Meine Hoffnung stehet feste« (blandt de 5 melodier i 20. art).
75. MM 683: Fr. Funcke 1686, Freytingh. 1704, Pont. 1742: Vil du have ro, min sjæl.
76. — — : Nürnberg 1690, Freytingh. 1704 (i Freytinghs 62. art.: 3 mel.).
- Uden mel. ang. — 135 (overs. af: Dir, dir, Jehova! will ich singen).
- Rind nu op i Jesu navn — 18, 79, 129, 129.
- Sorrig og glæde de vandre tilhøje — 92, 167 (begge uden indrim og sluttende m. kv. verspar). 281 (Nic. Brorson).
- Åh, hvad skal jeg synde gøre — 21, 226, 242, 244. (= Bort, i kødelige tanker — 94 (Tr. 1734: Nicht so traurig, nicht so sehr, Freytinghs 23. art.: 4 melodier)).
- Vær trøstlig, mit hjerte, bedrøv dig ej mer — 157.
- Min Jesu, mit livers livsaligste brøud — 179.
- Overs.: O Jesu, mein Bräutigam! wie ist mir so wohl (Tr. 1735: Egen mel. eller »Vær trøstlig ...« nr 1. linie gentages. Jf. Ambr. Stubbs: Så sortnes vort levnets den blideste dag) — 172.
- Overs.: Die Zeit geht an, die Jesus hat bestimmt — 218.
- Overs.: Auf! auf! mein Geist! und du, o mein Gemülthe — 263.
- Himlen er det rette laud — 29.
- Overs.: Die sanfte Bewegung, die liebliche Kraft — 213.
- Jesu, giv sejer, livstyrke og Bilde — 92. (Overs.: Grosser Prophete, mein mein Herze begehret).
- Overs.: Auf, ihr Christen, Christ! Glieder — 205.
- Overs.: Meine Seele, wilt du ruhn — 161.
- Overs.: O unferstandner Siegesfürst — 49 (Tr. 1734: Was Gott thut, das ist wohl gethan).

77. — — : H. G. Neuss 1692. Frey-lingh. 1704: O Jesu! du bist mein. Pont. 1742: O Jesu, du er min.
78. — — : Evt. Meiningen 1693: Wer Jesum liebt und trauet Gott (Jf. Z. 5623 ab).
79. — — : Darmstadt 1698. Freylingh. 1708.
80. — — : Darmstadt 1698. Freylingh. 1704: Schönster aller Schönen, meines Herzens Lust.
81. — — : Darmstadt 1698. Freylingh. 1704.
82. — — : Darmstadt 1698. Freylingh. 1704: Triumph! Triumph! es kömmt mit Pracht.
83. — — : Darmstadt 1698: Jesus ist meines Gemüthes Begier (til vor tekst i Herrnhuter bs. efter 1749; jf. Z. 3920 ab).
84. — — : Darmstadt 1698. Freylingh. 1704.
85. — — : Darmstadt 1698 (Z. 3268 ab, næppe 3269). Freylingh. 1704: Seelen-Bräutigam, / Jesu, Gottes Launa.
- 86 a. MM 231: Freylingh. 1704: Ich liebe dich herzlich (= Pont. 1742: I prægtige himle ...). Hertil evt. Darmstadt 1698: Ach alles, was Himmel ... (Freylingh. 1704) og Hamburg 1677: Mein schönster und liebster Freund unter den Leuten (Z. 1172) - Schöp. I, 202, 270, 289 (om et verdsligt forlyst: O Rosadore, edle Flors).
- 86 b. — — : Freylingh. 1704. Pont. 1742: Eel er nødtigt, dette ene (variant af Rosadore-melodien).
87. — — : Freylingh. 1704: Die Tugend wird durch's Kreuz geübet. Pont. 1742: Du hjertens Fryd for rene sindte (efter: Verlichtes Lust-Spiel reiner Seelen).
88. DK 64: Freylingh. 1704. Pont. 1742: Det koster megen kamp og strid.
89. — — : Freylingh. 1704: Mein Freund zerschmilzt aus Lieb in sel-nem Blute. Pont. 1742: Af kærlighed min ven sit blod udgyder.
90. DK 584: Freylingh. 1704: Es glänzet der Christen innwendiges Leben. -- I da. tryk først fra MM (1026) 1914.
- Overs.: Mein ganz-beschwerter Sinn — 188.
- Overs.: Ein Christ, ein tapfrer Krieger-Heid — 200.
- Overs.: Auf! hinauf zu deiner Freude — 123.
- Overs.: Liebster aller Lieben, / meiner Seelen Ruhm — 341.
- Overs.: Liebster Jesu, liebstes Leben — 216.
- Overs.: Lohsinget Gott, weil Jesus Christ — 53.
- Overs.: Nähert euch immer, Schmerz, Mangel und Schmach — 263.
- Overs.: Nur frisch hinein — 198 (Tr. 1735: På sig egen melodi).
- Overs.: Wer ist wohl wie du, / Jesu, süsse Ruh — 88 (Tr. 1734: På sin egen melodi).
- Den skønnest' og lifligste blandt demm alle — 153.
- I prægtige himle og jorden tilfjige — 289.
- Min brudgom, den Hfflige, skønne og søde — 266.
- Overs.: Eins ist noth! ach Herr! dies eine — 168 (Tr. 1736: Egen mel.).
- Overs.: Der Weg, den Christus selbst gegangen — 197 (= Den vej går vist til himmerige — 191, 264).
- Det koster megen kamp og strid — 195. Overs.: Es kostet viel ein Christ zu sein — 201.
- Overs.: Es ist nicht schwer, ein Christ zu sein — 202.
- Han smelter hen i kærlighed ... — 13 (som dog slutter med kv. verspar imod melodien; jf. dens egen mel. fra Pont.), 42, 223.
- Overs.: Es glänzet der Christen innwendiges Leben — 245.
- Hvad ere de kristne dog glimrende smukke — 222 (= I lemmer, hvis hoved har himlen i vælte — 270).

- 90 a. — — : Freylingh. 1704.
 Overs.: Den des Vaters Sinn gehören — 44.
91. DK 48: Freylingh. 1704. Pont. 1742: Den smalle vej er noksom bred lil livet.
 Overs.: Der schmale Weg ist breit genug zum Leben — 106 (Tr. 1739: Egen mel.).
- 91 a. — — : Freylingh. 1704.
 Overs.: Die ihr mit Sünden ganz beflacket — 23.
 Overs.: Fahre fort, fahre fort. — 207.
92. — — : Freylingh. 1704. Pont. 1742: Far dog fort, far dog fort.
 Overs.: Höchster Priester, der du dich — 177 (Tr. 1735: Nogenledes som: Dagen viger og går bort).
93. — — : Freylingh. 1704. Pont. 1742: Højeste præst, du som selv dig.
 Overs.: Hålet? wird die Nacht der Sünden — 103 (Tr. 1734: Egen mel.).
94. — — : Freylingh. 1704. Pont. 1742: Vægter, vil det mørke rige. Jf. Freylingh.s 25. art. (3 mel.).
 Overs.: Ihr Kinder des Höchsten! wie steht's um die Liebe — 188.
95. — — : Freylingh. 1704. Pont. 1742: I Herrens udvalgte, som hellig hed øve.
 Overs.: Jesu, gib mir deine Hilfe — 212.
96. — — : Freylingh. 1704. Pont. 1742: Jesu! hvor er livets kilde?
 Overs.: Mein Vater! zeuge mich/ dein Kind, nach deinem Bilde. — 106.
97. — — : Freylingh. 1704. Pont. 1742: Mia Fader, fød mig lil/ dit bilde at bæere.
 Overs.: Nun das alte Jahr ist hin. — 16.
- 97 a. — — : Freylingh. 1704.
 Overs.: O Jesu, der du dich/vom Leiden ... — 50.
98. — — : Freylingh. 1704: O Jesu, der du dich/von Sünden und des Todes Banden (Z. 4011: Æneste eks. i det sjældne metrum).
 Overs.: Sei fröhlich im Herren, du heilige Seele — 227.
99. — — : Freylingh. 1704.
 Overs.: Wie gut ist's doch in Gottes Armen — 83 (Tr. 1734: Wie wohl ist mir, o Freund ...).
100. — — : Freylingh. 1704 (undret 1708): Wie wohl ist mir, o Freund der Seelen. Pont. 1742: Hvor godt er det i Jesu arme.
 Overs.: O der alles häüt' verloren — 238.
- 100 a. DK 261: Freylingh. 1705. Pont. 1740: O den alting kunde drube. Jf. Freylingh.s 7. art. (5 mel.).
 Op, kristensjæl, op, op — 98 (overs. af: Mein Geist frohlocket ...).
101. — — : Freylingh. 1706: Mein Geist frohlocket und mein Sinn. Jf. 28. art. (5 mel.), hvortil »Auf, Christenmensch, auf, auf« er henvist uden egen mel.
 Overs.: Geduldig's Lämmlein, Jesu Christ — 34 (henvist til: Mach's mit mir, Gott, nach deiner Güte).
102. — — : Freylingh. 1705: Du unvergleichlich's Gut, wer wollte dich nicht lieben (jf. dog Z. 2228—2235).
 Overs.: Monarche aller Ding,/dem alle Seraphinen — 74 (Hs. 1734: Du unvergleichlich's Gut ...).
103. MM 988: Freylingh. 1708: Der lieben Sonne Licht und Pracht. Pont. 1742: Se, solens skønne lys og pragt.
 Den kære solens lys og pragt — 158, 169.
104. — — : Freylingh. ca. 1710 (Z. 7076). Jf. 11 art. (2 mel.).
 Overs.: Ruhe ist das beste Gut — 184.
105. — — : Freylingh. 1714: O unbegreiflich herrlich Wesen (jf. 60. art: 2 mel.). Pont. 1742: Ak, måtte hun sin Jesu skue.
 Overs.: Ach mächt ich meinen Jesum sehen — 170.
- 105 a. — — : Freylingh. 1714.
 Overs.: Auf! auf! weil der Tag erschienen — 3.

106. — — : Freydingh. 1714. Overs.: Das ist ein teures Wort — 134.
107. — — : Freydingh. 1714. Overs.: Frisch auf! verzagtes Herz — 208.
- 107 a. — — : Freydingh. 1714. Overs.: Gekreuzigter! mein Herzsucht — 52.
108. MM 1022. Freydingh. 1714. Pont. 1742: Kom, regn af det høje.
109. — — : Freydingh. 1714. Overs.: Komm, himmlischer Regen — 63.
110. — — : Freydingh. 7. art. (5 mel.). Overs.: Mein Trost, damit ich Nacht und Tag — 156.
111. — — : Freydingh. 9. art. (23 mel.). Jf. hertig B. Gesius 1601: Das alte Jahr ist nun vergahn — og I. B. Beermann 1747: Das Jahr, das nun vergangen ist (Z. 567 c). Alle mel. kun 4-liniede, Brorsons 8-liniet. Overs.: Sei gegrüßet und geküßet — 20.
112. — — : Freydingh. 10. art. (4 mel.). Jf. Lullige Z. 700 (oldkirselig), 1786 (J.G. Ebeling 1667) og 4142 (P. Sohr 1683), Joh. Crüger 1653 eller MM 337 (ty. 18. årh.). Det gamle år forgangen etc. — 97.
- 112 a. — — : Freydingh. 10. art. (4 mel.). Overs.: Wir singen dir, Immanuel — 12.
- 112 b. — — : Freydingh. 10. art. (4 mel.). Jf. Lullige Z. 700 (oldkirselig), 1786 (J.G. Ebeling 1667) og 4142 (P. Sohr 1683), Joh. Crüger 1653 eller MM 337 (ty. 18. årh.). Immanuel, vi syngte dig — 28.
- 112 s. — — : Freydingh. 10. art. (4 mel.). Overs.: Triumph! Triumph! der Herr ist auferstanden — 52.
113. — — : Freydingh. 25. art. (4 mel.). Sand I, 123 er måske en omsyngning af 'Ich erbebe, Herr, zu dir'. Overs.: Liebster Jesu! was für Müß — 94 (jf. i nærv. register nr. 67: Ak, hvad skäl jeg synder gøre).
114. — — : Freydingh. 21. art. (5 mel.). Sand I, 66 ikke identificeret. Overs.: Jesu, wenn ich mein Gemüth — 231.
115. — — : Freydingh. 25. art. (3 mel.). Pont. 1742: Armod volder mig at skribe — med mel. ang.: Vagter i vil det justke rige. Sand I, 11 b (2 varianter) støtter Freydinghs mel. t. teksten. Overs.: Meine Armut macht mich schreien — 211.
116. — — : Freydingh. 41. art. (4 mel.). P. Sohrs mel. 1668 (DK 67) støttet af omsyngningen hos Sand I, 25 c. Overs.: Mein Herr und Sohn den Herren hoch erhebet — 67.
- 116 a. — — : Freydingh. 55. art. (3 mel., en til: O du Liebe meiner Liebe). Overs.: Bin ich allein ein Fremdling hier auf Erden — 209.
117. DK 391: Pont. 1742: Stille er min sjæl Lil Gud. Overs.: Es kostet mehr, als man im Anfang denkst — 221 (ved 209 og 221 tr. 1735: Der Tag ist hin, mein Jesu! bei mir bleibe).
118. MM 506: Pont. 1742. Jf. P. Videns: Otte julesange 1946 og nærv. udgaven melodibilag nr. 7. Overs.: O du Liebe meiner Liebe — 38, og: Unveränderliches Wesen — 38.
119. — — : Freydingh. 21. art. (5 mel.). Sand I, 66 ikke identificeret. Overs.: Meine Seel ist still zu Gott — 182.
120. — — : Freydingh. 21. art. (5 mel.). Sand I, 66 ikke identificeret. Vor Jesus kan ej noget herberg finde — 112 (teksten slutter med ind. verspar (jf. i nærv. register nr. 89: Han smelter hen ...), mens melodien vel er beregnet til Brorsons kvindeligt sluttende nr. 12).

Ikke sporede melodier

Ikke i Zahms eller øvrige her undersøgte samlinger

119. — — :	Overs.: Der milde Schöpfer hat / den Menschen bloss aus Gnad' — 90.
120. — — :	Overs.: Ich hör', aus deinem wahren Munde — 138.
121. — — :	Overs.: Ihr Seelen! die den Lasterbanden — 142.
122. — — : (i metrum som: Vor Gud han er så fast en borg).	Overs.: Du Teufel sollst dir Freude nicht — 69.
123. — — :	Orig.: <i>Åh, min rose visner bort</i> — 81. (Tr. 1704: Egen mel.). Sand III, 3 ikke identificeret.
124. — — : (nndl. alexandrinere som hos A. D. Foss og Speerentes).	Overs.: Du schneider Staub und Erd' — 246.

Registrauten viser os allerførst, at Brorson har været særdeles fortrolig både med sin forlids og samtids danske og tyske åndelige melodier. Det store antal, han må formodes at have kendt og brugt, falder i tre hovedgrupper, den ældre, faste melodistok omkring reformationen (Klenodieregistrant 1-44), den baroke overgangsgruppe (45-67), der dels afrunder den ældre sang, dels indvarsler den nye ved at inddrage melodiforlag af mere verdslig karakter; og endelig pietismens melodier (68-118) med det mere eller mindre instrumentale præg og, pletvis, den harmoniske afhængighed og banalitet — en blindgyde, om man vil — for den egentlige, kirkelige og folkelige sang. For det andet viser listen, som allerede påpeget af J. P. Larsen¹⁾, at Brorson vel nok har benyttet gamle og nye melodier i alle Klenodiets afsnit, men dog ikke helt i flæng. Man vil se, at det er inden for de to ældre hovedgrupper, han har skrevet de fleste salmer til samme melodi. Her forekommer de fleste tekstanumre. Idet de halvfede numre i højrespalterne angiver Brorsons originale tekster, vil det tillige ses, at næsten alle originalerne går til disse ældre melodier. Gennemløber man sidste hovedgruppe, pietistmelodierne, finder man oftest kun een tekst til hver melodi — og mellem alle disse tekster kun fem originaler. Som Brorsons pietisme var statskirkelig-moderat, således har hans melodivalg da stort set også været. Til sine originale kirkesalmer synes han, overalt hvor det var muligt,

¹⁾ «Lamb og dansk kirkesang» (Kirken IV, 1932, s. 72 ff.).